

Biuletyn Elektroniczny CPPA

Stowarzyszenie Kulturowe Companhia Perna Pro Ar

Rok I, 5 Numer – Lipiec 09

Wstęp

W tym numerze, Biuletyn Elektroniczny CPPA zajmuje się ważnym wydarzeniem, od którego w tym miesiącu minął rok: uznaniem capoeira jako brazylijskiego dziedzictwa historyczno-kulturowego. Kolejny poruszany temat to Jongo, afrobrazylijska sztuka, która nie powinna zostać zapomniana, bowiem tak jak capoeira jest ważną ikoną tożsamości naszego narodu.

:: Capoeira: Rok Dziedzictwa

Capoeira jest jednym z najbardziej charakterystycznych symboli kultury naszego kraju, jest ważnym archiwum naszej historii i minął już rok odkąd wykonany został ważny krok dla ochrony i podwyższenia wartości tego skarbu. W dniu 15 lipca 2008 r., Instituto do Patrimônio Histórico e Artístico Nacional, IPHAN (Narodowy Instytut Dziedzictwa Historycznego i Artystycznego) nadał capoeira ochronny status Brazylijskiego Dziedzictwa Kulturowego.

Głosowanie nad nadaniem tego ochronnego statusu odbyło się w Salvadorze po 2 latach badań i produkowania dokumentacji o tym dobrze niematerialnym. Konsekwencją tego zapisu jest ochrona tego dziedzictwa, co oprócz samego tego faktu, umożliwia opracowywanie projektów łączących się z działaniami niezbędnymi do ochrony i kontynuacji tej manifestacji.

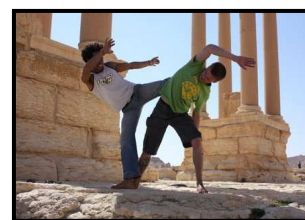
Zapis ten przewiduje również plan otoczenia starych mistrzów capoeira specjalną opieką; utworzenie programu zachęcającego do tej manifestacji w świecie; stworzenie Narodowego Centrum Odniesienia Capoeira; a także plan zarządzania zasobami beriba – drewna używanego przy wyrobie instrumentów.

W rok po owym zapisie trzeba uczcić to zwycięstwo, nie zapominając jednak nigdy o towarzyszeniu temu procesowi. Trzeba dochodzić swoich praw i wykorzystywać w najlepszej możliwej formie zapewnione przez ochronny status okazje do rozwoju naszej sztuki. Jako skarb kulturowy, capoeira posiada tytuł i historyczne znaczenie wystarczające, by domagać się swojego nieuchronnego rozwoju.

* **Ciekawostka:** Capoeira jest obecna w ponad 150 krajach i jest największym środkiem rozpowszechniającym język portugalski w świecie. Companhia Perna Pro Ar, dla przykładu, realizuje swą pracę w pięciu zagranicznych krajach (Niemcy, Polska, Syria, Bułgaria i Grecja), popularyzując nie tylko język, ale również naszą kulturę.

Uczniowie CPPA Niemcy

Uczniowie CPPA Syria

Uczniowie CPPA Polska

Mestre Leopoldina

Demerval Lopes de Lacerda, znany jako Mestre Leopoldina, urodził się 12 lutego 1933 r. W wieku 18 lat rozpoczął naukę capoeira w regionie Central do Brasil (stan Rio de Janeiro) z młodym malandro z Rio de Janeiro, znanym jako Quinzinho.

W roku po tym jak Leopoldina zaczął ćwiczyć capoeira, Quinzinho został zaarrestowany i zamordowany w więzieniu. Leopoldina zniknął na jakiś czas i trenował sam, dopóki nie dowiedział się, że Valdemar Santana, bardzo znany uczestnik walk tamtej epoki, sprowadził z Bahia capoeiristę znanego jako Artur Emídio. Leopoldina został przedstawiony Arturowi, który zaprosił go do jogo. „Poszedłem tam, trochę onieśmielony i zrobiłem to, czego nauczył mnie nieżyjący już Quinzinho. Leopoldina kontynuował naukę z mistrzem Arturem Emídio i stał się znanym mistrzem, bardzo szanowanym ze względu na swe jogo, zręczność w posługiwaniu się berimbau oraz swoje kompozycje, podziwiane i śpiewane w całej Brazylii.

Był jednym z głównych reprezentantów starej gwardii (velha guarda) capoeira, przepelnionym malandragem i mandinga. Znany ze swego obrazowego języka, był wyjątkowo sympatyczną i charyzmatyczną osobą.

W 2005 r. wydany został film dokumentalny „Mestre Leopoldina: Doskonały Kwiat Malandragem”, z wyznaniem tegóż to Mestre.

Zmarł 17 października 2007 r. w São José dos Campos w stanie São Paulo, pozostawiając wiele smutku i tęsknoty w sercach wszystkich capoeiristas.

„Capoeira jest masonarią malandragem.”

Mestre Leopoldina i Mestre Nestor na IV Batizado CPPA w Belo Horizonte – grudzień 2003.

:: Jongo

Jongo jest sztuką afrobrazylijską i Dziedzictwem Kulturowym Brazylii. Jedni wierzą, że posiada swoje korzenie w Angoli, inni wierzą, że powstało na południowych obszarach Brazylii, wcześniej znanych jako strefa kawy (zona cafeeira). Jeszcze dziś jest praktykowane przez społeczność z tego regionu, którzy nazywają siebie spadkobiercami czarnych niewolników. Jest znane również poprzez nazwę „caxambu” i jako twór odpowiedzialny za początek samby.

Taniec jongo jest tańcem w roda (kole), dla którego charakterystycznym elementem jest poruszanie się w kierunku przeciwnym do wskazówek zegara. Samemu lub w parach, tancerze wchodzi do centrum roda i tańczą do momentu „wykupienia” przez innych tancerzy. W trakcie wymiany może być wykonywany znak na pępku. Taniec jongo powinien być praktykowany w nocy i w towarzystwie ogniska. W okresie niewolnictwa jongo było tańczone wyłącznie przez starszych, dziś przez konieczność zachowania jest tańczone nawet przez dzieci.

Jongo charakteryzuje się przez „punkt” („ponto”), w którym używa się wierszów krótkich i pałaszów. Istnieje wiele typów: na otwarcie, na pochwałę ale najbardziej znane są w formie skargi. Te są enigmatyczne, metaforyczne, funkcjonujące jako zagadka. Jedna osoba śpiewa „ponto” i inna musi śpiewać odpowiedź przekomarzając lub czasami rozszyfrowując tekst. Tymczasem, nie zawsze „pontos” są improwizowane, istnieją takie, które przekształciły się w tradycyjne. Mówi się, że „ponto” został stworzony jako podstęp/sztuczka niewolników aby byli w stanie się wyrażać bez możliwości zrozumienia przez swoich panów tego, o czym mówili. Są również tacy, którzy wierzą, że „pontos” posiadają magiczną moc.

Instrumenty muzyczne, używane normalnie w jongo to: dwa atabaques, bardziej znane jako tambu (większy) i candoqueiro (mniejszy), puíca lub cuíca oraz guaiá lub chocalho. Tymczasem, występują inne wariacje, wliczając udział gitar i cavaquinhos (mała gitara). Ciekawostką jest „zachowanie” instrumentów. Jongo przebiega w nocy lub o świcie, atabaques zaczynają robić się wilgotne od mrzawki tracąc dźwięk. W związku z tym są przenoszone wiele razy blisko do ognia aby pozostały nastrojone.

Mistrz Darcy (Jongo da Serrinha – RJ) był odpowiedzialny za włączenie instrumentów harmonijnych do jongo. Inną zasługą Mistrza była nauka tańca wśród dzieci. Z tego powodu był on krytykowany przez tych, którzy twierdzili, że zniszczył on tradycję jongo. On jednak udowodnił, że był to sposób utrzymania go aktualnym i tym sposobem uchwiania go „żywym”. Mistrz Darcy zdołał przedstawić jongo w mediach oraz na scenach teatrów Brazylii i poza jej granicami.

Polecane

Film dokumentalny: Mestre Leopoldina Doskonały Kwiat Malandragem

Produkcja i Reżyseria: Rose de La Greta - Scenariusz: Jorge Itapuã Beiramar - 54 min - 2005

Dokument ten jest częścią programu Doctv II i opisuje życie Mestre Leopoldiny, ikony capoeira w Rio de Janeiro. W filmie z narracją wyżej wymienionego i miastem Rio de Janeiro w tle, występują różni inni mestre, tacy jak Gato, Peixinho i Toni Vargas.

W celu uzyskania więcej informacji, zobacz trailer lub wyślij email na adres email@jorgeitapuabeiramar.com.

Plan

Wrzesień

12 - I Maratona de Capoeira CPPA - Sete Lagoas

13 - Roda na Feira Hippie - BH

18 a 20 - III Batizado Interno CPPA Polônia

Październik

13 a 17 - Circuito Mineiro de Capoeira CPPA - BH, Confins, Pedro Leopoldo e Sete Lagoas

18 - Roda na Feira Hippie - BH

REDAKCJA

Artykuł wstępny i skład: Priscila Paiva / Public Relations / Monitora Priscila

Teksty: Teca Lobato / Dziennikarka / Graduada Teca

Sekcja Mestres: Daniel Fiuza / Instrutor Espanhol
Mário Simim / Graúdo Toco

Tłumaczenie: Adam Ciemniak / Monitor Ponta Preta (Jongo)
Kacper Łodzikowski / Monitor Bode (Reszta)

Zdjęcia: Archiwum Companhia Pernas Pro Ar

Kierownictwo: Danny Lopes / Contra Mestre Boca de Peixe

Realizacja: Stowarzyszenie Kulturowe Companhia Pernas Pro Ar

INFORMACJE

comunicacaocppa@cppa.com.br

CM Boca de Peixe (Brazylia)
www.cppa.com.br

CM Porquinho (Europa)
www.capoeira.de

